

Gaudí Mataró 130 i Guinjoan

Daniel Giralt-Miracle, comissari Gaudí Mataró 130

Antoni Gaudí és avui un arquitecte prestigiat i els seus edificis es troben entre els més visitats i apreciats pel públic no especialitzat. Però incomprensiblement ben poc se sap de la primera obra que va projectar, dirigir i signar després

d’obtenir el títol d’arquitecte, el 1883: una nau destinada al blanqueig de cotó per a la Sociedad Cooperativa Obrera Mataronense. Gaudí havia col·laborat anteriorment amb aquesta cooperativa (el 1873 els projectà la bandera, el 1878, un casino recreatiu

i cases dels treballadors, i el 1881 va fer un pla general de la fàbrica) i ho seguiria fent (el 1883 va projectar la bàscula i la porteria, i el 1884, l’estendard de la societat), però la nau és especialment significativa, no només perquè va representar la seva entrada en el món professional com a arquitecte, sinó perquè és evident que ja hi va establir el que serien les bases de la seva obra posterior, les que li comportarien el reconeixement internacional que avui té.

Per això sorprèn que aquesta obra senzilla –que alguns van considerar “un edifici industrial modest”, “sense cap pretensió, amb cap connotació representativa”, però que va arribar a ser declarada el 1969 Monument historicoartístic per l’Estat espanyol i el 1982, Bé d’Interès Nacional per la Generalitat de Catalunya– acabés sent una de les més oblidades pels historiadors de l’art i l’arquitectura, encara que és de justícia recordar que els arquitectes i enginyers del denominat grup de Delft, que han estudiat el vessant més tècnic de les estructures gaudinianes, sempre han reivindicat aquesta nau. Tampoc ha ajudat la mala conservació de

l’edifici, que al llarg dels anys va patir diverses mutilacions i que va acabar funcionant com a magatzem. Com sigui, l’impuls que va suposar la celebració el 2002 de l’Any Internacional Gaudí, organitzat per a commemorar el 150è aniversari del naixement de l’arquitecte, va

“La nau és especialment significativa, no només perquè va representar la seva entrada en el món professional com a arquitecte, sinó perquè és evident que ja hi va establir el que serien les bases de la seva obra posterior”

generar un corrent d’opinió favorable a aquesta obra, que finalment va ser restaurada i recuperada com un espai al servei de la cultura i de la ciutat de Mataró.

Amb la nau, ha sobreviscut

també la xemeneia fabril i un petit edicle cilíndric rematat per un sifó que acollia els sanitaris, peces igualment simples i que és evident que contrasten amb l’espectacularitat que caracteritza el Palau Güell, la Casa Batlló o la Pedrera, edificis en els quals la dimensió externa té molta importància i l’exuberància de les formes, un protagonisme especial. Però el que no es pot negar és que les construccions de Mataró són altament simbòliques, perquè s’hi posa de manifest el bon ofici de Gaudí, les seves intuïcions tècniques i la funcionalitat que creia que havia de tenir tota arquitectura. I encara que generalment se situa aquesta obra en el camp de l’aprenentatge, al meu entendre és clau, perquè, en el seu plantejament, obrí el camí del que seria la creació gaudiniana més genuïna: la prelació de les estructures sobre els paraments i la forma exterior de l’edifici, i l’aplicació dels arcs com a elements sustentants, uns arcs que en aquesta primera ocasió Gaudí va realitzar amb taulers de fusta d’1,50 m, que collà amb cargols i femelles, una solució àgil i versàtil, a més d’econòmica. Aquesta aposta pels arcs és la que em porta

Moment de l'acte durant el qual es va proclamar la nau Gaudí com el quilòmetre 0 de l'obra gaudiniana, el passat 23 de novembre. D'esquerra a dreta: Sr. Joaquim Fernández –primer tinent d'alcalde de Mataró i regidor de Cultura–, Il·lm. Sr. Joan Mora –alcalde de Mataró–, Hble. Sr. Santi Vila –conseller de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya–, Sr. Daniel Giralt-Miracle –comissari del Gaudí Mataró 130–, i el mestre Joan Guinjoan.
Foto: Sergio Ruiz.

a pensar que si no existís la nau de Mataró, Gaudí no hauria desenvolupat les fórmules que posteriorment utilitzaria per a projectar les golfes de la Torre Bellesguard, la Casa Batlló o la Pedrera, la famosa maqueta estereofunicular de l’església de la Colònia Güell i indubtablement els arcs i les voltes de la Sagrada Família.

La restauració i rehabilitació de la nau, un treball delicat i complex, es va confiar a l’arquitecte mataroní Manuel Brullet i Tenas, que el va programar de la següent manera: d’una banda, la desconstrucció de l’edifici de la nau per a reparar i completar els arcs catenaris en tota la seva extensió, substituint els trams de fusta malmesos per fustes noves, i la reconstrucció posterior dels dotze arcs parabòlics, separats entre ells per quatre metres, que conformaven la nau, la qual cosa va permetre cobrir

la superfície original de gairebé 600 m2 totalment diàfans. De l’altra, la

“Aquesta aposta pels arcs és la que em porta a pensar que si no existís la nau de Mataró, Gaudí no hauria desenvolupat les fórmules que posteriorment utilitzaria per a projectar la Casa Batlló o la Pedrera”

recuperació dels elements adjacents que actualment s’utilitzen per a serveis.

Aquesta acurada actuació ha permès disposar avui d’un indret atractiu en si mateix, perquè si en general es va buscar la màxima fidelitat als materials originals, és a dir, el maó de pla, la fusta i la teula plana, amb l’objectiu de donar tota la rellevància al sistema d’arcs i proporcionar més lluminositat a l’interior de l’edifici, Brullet decidí substituir dues parets opaques, la del nord i la de l’oest, per grans superfícies vidriades estanques, de manera que tant de dia com de nit el que llueix més és el sistema portant de la nau.

La revalorització d’aquest edifici, l’encertada restauració i el seu interès intrínsec han portat l’Ajuntament de Mataró a promoure aquesta obra primera de Gaudí, i la coincidència del 130 aniversari de la seva construcció l’ha impulsat a preparar unes celebracions amb les quals vol fer-lo més visible i incorporar-lo de manera definitiva a la ruta gaudiniana.

El tret de sortida d’aquesta commemoració es va celebrar el passat 23 de novembre dins la mateixa nau, on des del 2010 es presenta la col·lecció Bassat d’art contemporani, i que es va buidar per acollir tots els assistents a l’acte, durant el qual es va proclamar la nau com el quilòmetre 0 de l’obra gaudiniana i es va signar la Declaració de Mataró, un document que ratifica la voluntat i el compromís de les institucions i entitats signatàries a treballar conjuntament i coordinada en la preservació i difusió del patrimoni artístic i arquitectònic de Gaudí. A banda de l’Alcalde de

La Nau Gaudí, a Mataró, el primer edifici del genial arquitecte.
Foto: Sergio Ruiz.

Mataró, com a promotor de l’acte i amfitrió, van signar aquesta declaració els representants de la propietat o de la gestió de la Casa Vicens, la Sagrada Família, els Pavellons de la Finca Güell, el Palau Güell, el Col·legi de les Teresianes, la Colònia Güell, la Torre de Bellesguard, el Park Güell, la Casa Batlló i la Pedrera, així com els representants d’associacions, entitats i institucions vinculades a Gaudí i la seva obra, com són els Ajuntaments de Reus i Riudoms, Amics de Gaudí, la Càtedra Gaudí - Universitat Politècnica de Catalunya, el Col·legi d’Arquitectes de Catalunya i el Museu Nacional d’Art de Catalunya.

Va ser, per tant, un acte institucional, presidit per l’Hble. Conseller del Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya, Sr.

Santi Vila, que va culminar amb la intervenció del mestre Joan Guinjoan, cèlebre riudomenc, que no només

“Guinjoan va explicar l’origen de la seva peça musical, inspirada en el cant que toca la corneta del Divendres Sant que evoca els soldats romans de la processó de Riudoms”

va cedir una part de l’enregistrament de la *Simfonia Gaudí* que havia compost el 2002, en ocasió de l’Any Internacional Gaudí i que forma part

de la seva òpera *Gaudí* (amb llibret del seu amic Josep Maria Carandell) perquè se’n fes una audició, sinó que també va participar en l’acte propiciant un dels moments més entranyables d’aquell esdeveniment. Guinjoan va explicar l’origen de la seva peça musical, inspirada en el cant que toca la corneta del Divendres Sant que evoca els soldats romans de la processó de Riudoms i en els colors, materials i formes que Gaudí va utilitzar a l’església de la Colònia Güell, i en va interpretar al piano un fragment en una sessió que els assistents difícilment oblidaran i que va esdevenir una cloenda brillant i memorable d’un acte de justícia amb Gaudí, que es pot visionar a http://www.mataro.cat/web/portal/ca/campanya/120_130_150/NauGaudi.html. Que el gaudi! »

Joan Guinjoan interpretant la seva *Sintonia en homenatge a Antoni Gaudí*, el 23 de novembre de 2013 a Mataró.
Foto: Sergio Ruiz.

